

ИЗВѢСТІЯ.

Извѣстиямы на отъзи отъ спомоществователѣ-тъ си които ни сж прѣдплатили само за 6 мѣсеци че врѣмето на тѣхны-тъ спомоществованія ся свършва на край-тъ на Юнѣя, и че ний не ще можемъ да имъ прашамъ вѣстници-тъ имъ слѣдъ това врѣме ако не ни прѣдплатятъ и за други-тъ 6 мѣсеци на годинѣ-тъ.

Цѣна-та за 6-тъ мѣсеци ще бѣде три четвърти отъ бѣло меджидіе, а въ кайме или въ пощенскы тибры (пулове) 30 гроша за сега.

Умолявали настоятели-тъ си да ни лѣятъ колкото е възможно по-скоро по колко листове отъ Седмичнѣ Зорницѣ ще искатъ слѣдъ 1-й Юнѣя, т. е. за второ-то 6-мѣсечіе на годинѣ-тъ. Ако не ни лѣятъ съ врѣме, ний не ще можемъ да имъ доставимъ всички-тъ имъ броеве. Ако бы пощенскы-тъ съобщенія да ся прѣкъснѣтъ нѣкъдѣ отъ войнѣ-тъ, щомъ ся извѣстимъ за това, ний ще задържимъ листове-тъ на спомоществователѣ-тъ си, и ще имъ ги пратимъ когато пакъ ся отворятъ.

ЕСТЕСТВО-ТО ПОДТВРДЯВА БОЖЕСТВЕННО-ТО НАЧАЛО НА БИБЛІИ-ТЪ.

3.

5) Библия-та обявява че Създател-тъ на свѣтъ-тъ още го управлява; и естество-то утвърждава сѣщо-то.

Библия-та постоянно учи че Създател-тъ, слѣдъ като е създавъ свѣтъ-тъ, не го е напуснѣлъ; но, напротивъ, че той продължава да го наблюдава, да го запазва и да го управлява. Естество-то потвърждава тѣзи учения. Изслѣдованія-та на нравственнѣ-тъ и на естествени-тъ наукъ доказватъ че свѣтъ-тъ не ся е папушалъ отъ Създател-тъ. Тѣ доказватъ че свѣтъ-тъ още е подчиненъ на законы, т. е. че той още е подъ управленіе-то на Създател-тъ. Естествени-тъ науки умножаватъ отъ день на день доказателства-та, че нищо въ вещественнѣ-тъ свѣтъ не става случайно. Тѣ доказватъ че вѣтрѣ-тъ не вѣе, нито дъждѣ-тъ вали случайно; но че тѣзи и всички-тъ други случки въ вещественнѣ-тъ свѣтъ ставатъ споредъ нѣкои законы; и сега въ всички-тъ образованни земи научни мѣжѣ правятъ наблюдения за да изучатъ какви сж закони-тъ споредъ които вѣтровѣ-тъ вѣятъ и дъждовѣ-тъ падатъ. Научни-тъ мѣжѣ напълно сж убѣдени че цѣлѣ-тъ въ вещественъ свѣтъ още ся пазѣ и управлява чрѣзъ законы, които сж редовни и хармонически въ дѣйствія-та си, и затова ний трѣбва да заключимъ

че Създател-тъ продължава да управлява свѣтъ-тъ, който той е създавъ. И така естество-то потвърждава учения-та на Библии-тъ.

6) Библия-та учи че божественно-то управление не само е общо, но и частно; и това учение ся потвърждава отъ естество-то.

Библия-та утвърждава че Провидѣніе-то Божіе ся простира до най-малкы-тъ събитія както и до най-големы-тъ; че то обема частны лица както и цѣлы народы. Тя утвърждава че самѣ-тъ космосъ на главы-тъ ни сж прѣброеви, и че безъ Бога даже ни едно враче не пада на земѣ-тъ. Пышнина-та наука, чрѣзъ чудесны-тъ си изслѣдованія, открыва сѣщѣ-тъ истинѣ. Тя доказва че управленіе-то на свѣтъ-тъ ся простира до най-незначителны-тъ прѣдмѣты както и до най-големы-тъ. Тя доказва че нѣма ни единъ прѣдмѣтъ толкова малкъ или толкова незначителенъ щото да не е подчиненъ на нѣкои законы. Тя открыва че пѣсѣчно-то зърно и планина-та, подводно-то камъче и планета-та еднакво иматъ назначено-то си мѣсто въ общѣ-тъ системѣ на вселениѣ-тъ. Тя открыва еднакъ мѣдростъ въ направѣ-тъ на най-малкѣ-тъ животинкѣ и на самаго челоука. И тѣи естество-то потвърждава учение-то на Библии-тъ като доказва че Създател-тъ ся грижи за най-малкы-тъ нѣща както и за най-големы-тъ.

7) Библия-та утвърждава че управление-то на Създател-тъ е не само вещественно, но и нравственно; и естество-то обявява сѣщо-то.

Въ естество-то ся намира нѣщо повече отъ вещество и отъ вещественны законы. Въ него има и челоуцы съ словесны и нравственны качества, подчинены на други законы освѣнъ на вещественны, именно, на нравственны законы.

Всякой челоукъ знае че той има и друго естество освѣнъ физическо. Той знае че е нѣщо повече отъ кости, мышцы и жиы; той знае че има разумъ и свѣсть. Той знае че, ако и да прилича на водѣ-тъ и на камъни-тъ и на дървета-та въ нѣкои отношенія, то въ много други отношенія, той не прилича на тѣхъ. Всякой знае че той не е, като вода-та и камъни-тъ, съвършенно подчиненъ на вещественны законы, но че той е свободенъ, и слѣдователно отговоренъ за онова що върши. Всякой знае че има разлика между право-то и криво-то. Истина е че челоуцы-тъ може да различаватъ въ мнѣнія-та си за онова което е право, но тѣ всички-тъ утвърждаватъ че има такова нѣщо като право и криво; и свѣсть-та на всякого одобрява право-то и осѣжда криво-то. Челоуцы-тъ чрѣзъ невѣжество-то си

може да погрѣшаватъ за онова което е право, но свѣсть-та на всякого одобрява онова, което нему ся види да е право, и осѣжда онова, което нему ся види да е криво.

Опытность-та на всякого му показва, че той не може да направи нѣщо зло безъ да страда за него. Той намира че нравственнѣ-тъ свѣтъ, отъ който той съставлява единъ часть, е така създаденъ, щото виновни-тъ да страдатъ. Той ся учи отъ само-то естество че онзи, който прѣстѣпва нравственнѣ-тъ законъ, не ще избѣгне отъ наказаніе; и че лѣнни-тъ, невѣздржнѣ-тъ, развратнѣ-тъ, завистливи-тъ и себелюбивѣ-тъ ще пожнѣтъ онова което сж посѣли. Той намира че сѣщо-то става и съ общества-та и даже съ народы-тъ. Исторія-та на нравственнѣ-тъ свѣтъ доказва че както най-незначително-то лице не може да избѣгне отъ дѣйствіе-то на тѣзи нравственны законы, така и най-силны-тъ царства не могатъ да ги унищожятъ. Свѣсть-та, опытность-та и наблюдения-та на всякой челоукъ и исторія-та на народы-тъ все потвърждаватъ учение-то на Библии-тъ че челоуцескѣ-тъ родъ е подчиненъ на едно нравственно управление, което ся простира и до лица-та и до народы-тъ.

8) Библия-та обявява че състояніе-то на челоуцы-тъ въ бѣдѣ-тъ свѣтъ ся опрѣдѣли отъ поведѣніе-то имъ въ този свѣтъ.

Много нѣщо ся намира въ съставѣ-тъ и въ законы-тъ на нравственнѣ-тъ свѣтъ, което ся срѣща съ туй учение и силно го потвърждава. Състояніе-то на възрастны-тъ челоуцы ся опрѣдѣлява, до единъ голѣмъ степень, отъ поведѣніе-то имъ въ младость-тъ имъ. Челоукъ ще пожне въ старость-тъ си каквото е посѣлъ въ млади-тъ си години. Ако живѣе раскошно въ младость-тъ си, той ще страда въ старость-тъ си. Ако ся покае съ врѣме, той може до нѣкъдѣ да спечели расточеніе-то си богатство; но ако постоянно въ лошы-тъ си навики, ще дойде врѣме, когато, ако и да ся кае, то ще бѣде напразно. Ако повреди здравіе-то си отъ невѣздржаніе, той отпослѣ ще страда отъ болести и може бы ще умре преждеврѣменно. Ако въ младость-тъ си образува лошы навики, той отпослѣ ще страда отъ тѣхно-то мѣчителство. Ако въ младость-тъ си ся прѣдаде на плѣтскы похоти, той въ старость-тъ си тѣнище ще пожне.

Сѣщо-то е истина и съ народы-тъ. Тѣхно-то бѣдѣе ся опрѣдѣлява отъ законы-тъ на които тѣ подчиняватъ себе си въ раннѣ-тъ си исторіи. Ако сж были трудолюбивы, вѣздржнѣ и честни, то бѣдѣе-то имъ ще бѣде благополучно; ако напротивъ сж были невѣздржнѣ и развратни, то въ бѣ-

дѣще тѣ ще станѣтъ посрамѣни и унижени.

Нека никой да не възражава на Библии-тъ, защото тя утвърждава че състояніе-то ни въ бѣдѣ-тъ свѣтъ ся опрѣдѣли отъ поведѣніе-то ни въ този свѣтъ, защото е явно че единъ подобенъ законъ даже сега владѣе въ естественнѣ-тъ свѣтъ.

ПІЯНСТВО.

Вѣрвами че читатели-тъ ни съ удоволевствіе ще прочетѣтъ едно кратко описаніе на старанія-та които наскоро сж ся положили въ градѣ-тъ Питсбургъ за да намалятъ злины-тъ на пиянство-то. Питсбургъ е единъ голѣмъ градъ въ Съед. Државы у Америкѣ и е прочутъ по фабрики-тъ си. Този градъ много е страдалъ отъ пиянство-то; крѣчмы-тъ въ него бѣхъ многочисленны и много отъ младежи-тъ, даже и нѣкои отъ най-благородны-тъ домоу-родіи, ся навикнувахъ да пийѣтъ опивателны питіета, и имаше голѣма опасность че тѣ щѣхъ да станѣтъ пияници. Понеже имаше довольно работа за художники-тъ и търговія-та поспрѣ, много отъ сиромасы-тъ починѣхъ да ся отчайватъ, и мнозина отъ тѣхъ ся прѣдадохъ на опивателны питіета като мислехъ че съ това тѣ щѣхъ да поолекчатъ мѣнотіи-тъ и скърби-тъ си. По-смысленни-тъ и благоразумни-тъ граждани ся убѣдихъ че трѣбва да ся направи нѣщо противъ това зло, и затова едно събраніе станѣ въ уни-верситетѣ-тъ за да размысли върху този прѣдмѣтъ. Събраніе-то дойде до слѣдующы-тъ рѣшенія: «Като виждамы голѣмы-тъ злины които пиянство-то наноси на частны лица, на домоу-родія, на общества и въобще на народѣ-тъ; и особно като виждамы опасностѣ-тъ на които ся излагатъ млади-тъ на градѣ-тъ ни, ний съставимъ едно братство, членове-тъ на което съвѣмъ ще ся въздржаватъ отъ опивателны питіета, и ще ся стараѣтъ съ благо и съчувствителны думы да убѣждаватъ и други-тъ да ся въздржаватъ съвѣмъ отъ такыва питіета.»

Тѣзи господа не ся боехъ че тѣ сами щѣхъ да станѣтъ пияници, но тѣ ся боехъ че млади-тъ имъ пріатели може да станѣтъ такыва, и за това тѣ бѣхъ готови да не пийѣтъ никакъ тѣи щото да могатъ да насърдчаватъ и други-тъ да ся въздржаватъ отъ опивателны питіета. Това Братство ся нарече: «Въздржательно Братство на Млади-тъ.» Число-то на членове-тъ на Братство-то постепенно ся увеличаваше, и слѣдъ нѣколко седмицы тѣ бѣхъ събрали около 1,000 лиры съ които да слѣдватъ дѣло-то си.

Тѣ поканихъ единъ даровитъ чело-

вѣкъ да даде нѣколко слова, въ разны церкви на градъ-тъ, върху злины-тъ отъ пѣяство-то. Нѣкои чловѣци, които бѣхъ ся прѣдали на винопѣяство, ся убѣдихъ чрѣзъ тѣзи слова да ся подпишкть че тѣ нѣма вече да пѣкть. Нѣкои отъ тѣзи бѣхъ доста образовани, по повечето бѣхъ отъ най-долни-тъ классове. Тѣзи прѣобразовани чловѣци, които много ся радвахъ за избавленіе-то си отъ опивателны-тъ пѣтѣта, почнахъ да говорятъ на другари-тъ си; и когато тѣ свидѣлствувахъ публично за прѣдно-то си окаянство и за настояще-то си благосостояніе, това направи дълбоко впечатлѣніе върху народъ-тъ. Много отъ прѣдни-тъ имъ другари ся привлѣкохъ отъ думы-тъ имъ, тѣй щото послѣдвахъ тѣхний-тъ примѣръ, и ся подписахъ да не пѣкть вече опивателны пѣтѣта, и да ся трудятъ да убѣждаватъ и другы-тъ да не пѣкть. Наскоро церкви-тъ, въ които тѣзи събрания ставахъ, ся прѣпльняхъ съ народъ тѣй щото станъ нужда и за другы церкви да ся отворятъ за такыва събрания, и най-послѣ събрания ставахъ всѣкой вечеръ въ 30 церкви, отъ които всѣкоя ся пѣлеше съ народъ. Всички-тъ религіозны секты съдѣйствувахъ въ това дѣло съ братскъ любовъ; пастыри-тъ работехъ съ едно сѣрдце, и много отъ отличны-тъ гражданы спомагахъ въ дѣло-то до колкото можехъ. Освѣнь вечерны-тъ събрания, имаше на пладиѣ и молитвенны събрания въ разны-тъ церкви. Достойно за забѣлжаніе е че тѣзи Питебургскы прѣобразователи прѣматъ че тѣ не могатъ да успѣкть въ това прѣдпріятіе безъ особнъ помощъ отъ Бога; но тѣ сж увѣрени че съ Божіѣ-тъ помощъ ще ся прѣобразуватъ и най-долни-тъ пѣяници. Тѣ не считатъ за довольно само да ся рѣши чловѣкъ и да ся подпише да не пѣе вече; той трѣбва и да ся посвети на Бога и да ся надѣва само на Господа Исуса Христа за избавленіе.

Слѣдствие-то на това прѣдпріятіе, наистинъ, е чудно. Негово-то вліяніе ся е прострѣло въ всѣкой классъ на общество-то. Много отъ крѣчмари-тъ сж подписали обѣщаніе-то си че тѣ нѣма да пѣкть вече и сж затворили крѣчмы-тъ си; а другы крѣчмари затворихъ крѣчмы-тъ си защото нѣмаше довольно купувачи. Явно е вече че по-малко бѣдностъ има въ градъ-тъ. Казвать че въ Питебургъ и въ Аллегени (единъ съединенъ градъ) 50,000 души сж ся подписали да не пѣкть вече опивателны пѣтѣта. Вліяніе-то на туй движеніе въ тѣзи два града ся усѣщаше и въ другы градове, въ които ся положихъ подобны старанія, които тоже ся увѣщахъ съ славны успѣхы.

Злины-тъ отъ пѣяство-то ся усѣщатъ въ всѣкѣ държавѣ и отъ всѣко общество; и голѣмо-то средство чрѣзъ коего можемъ да ся избавимъ отъ него е Евангеліе-то на Исуса Христа. Ако Христіаны-тъ подражаватъ примѣръ-тъ на Господа и сж готови да ся отречатъ отъ себе си за добро-то на другы-тъ; ако, побудени отъ Христіанскъ любовъ и вѣра, тѣ ся стараютъ да отмахнѣтъ опасности-тъ на които толкоть много чловѣци сж изложени; ако владици-тъ, священники-тъ, учители-тъ и граждани-тъ ся трудятъ съ едно сѣрд-

це да убѣждаватъ чловѣцы-тъ да напустѣтъ опивателны-тъ пѣтѣта, тогава злины-тъ отъ пѣяство-то много ще ся намалѣтъ. Защо да нѣма въ Българіѣ нѣколко братства противъ пѣяство-то?

Единъ Христіанскы проповѣдникъ у Ямайкъ, като прѣдавалъ урокъ върху Мат. гл. 5 на туземны-тъ дѣца попиталъ: «коп сж кротки-тъ? На това питаніе едно момче отговорило: «Онѣзи които даватъ меки отговори на строги и грубы питанія.»

Ако исканъ да узнаешъ какво говори нѣкой прѣдъ другы-тъ за тебе, забѣлжвай какво говори за другы-тъ прѣдъ тебе.

Единъ старъ писатель веднѣждъ казалъ, че той е убѣденъ че трѣба да има единъ прѣмудръ и всемогущъ Създателъ, защото цѣлый-тъ свѣтъ не е можилъ да направи даже една мухъ.

Ако работимъ върху мраморъ, работа-та ни ще погыне; ако работимъ върху мѣдъ, слѣдъ нѣколко врѣме тя ще ся истѣрка; ако зидамы палаты и храмове, тѣ ще ся разсипатъ; но ако работимъ върхъ безсмъртны умове, работата ни никога нѣма да погыне. Ако ся стараемъ да всадимъ въ тѣхъ истинны и высокы начала, истиненъ страхъ Божій, любовъ къмъ Бога и къмъ чловѣцы-тъ, ный издѣлбавами въ онѣзи умственны таблицы такыва изваянія, които нищо не ще може да изгладѣ и да унищожи.

Прѣди 40 години жители-тъ въ Фиджіѣ-тъ островы бѣхъ чловѣкоядци; но днесъ ювече отъ 40,000 отъ тамонны-тъ дѣца ходятъ на Недѣлны-тъ училища, и много хыляды отъ жители-тъ вече сж Христіани.

Робертъ Бкрісъ казалъ веднѣждъ че той никога «не изливалъ безъ прѣд-название всичко-то си сѣрдце на нѣкой прѣятель, безъ да ся раскѣйва по-послѣ за повѣренность-тъ си». Земното прѣятельство не е вынѣжы трайно, но колко трѣбва да ся радвамы ный, че имамы горѣ на себе-то единъ Прѣятель, комуто можемъ да искажемъ всички-тъ си грижы и неволи, мѣжы и страданія, безъ да ся боимъ че тайны-тъ на сѣрдце-то ни ще бѣдѣтъ издадены.

Колко и каквы нѣща надѣжда-та извършва въ този свѣтъ! Никой земледѣлецъ не бы ораалъ и сѣялъ нивы-та си, ако той не ся надѣваше че сѣме-то ще хване корень и да върже плодъ. Никой търговецъ не бы ся занимавалъ въ разны прѣдпріятія, ако да не ся надѣваше за успѣхъ. Надѣждата въодушевява и осилва чловѣцы-тъ, а отчаяніе-то ги обезсѣрдчава и ослабѣва. Онѣзи, които имать здравъ надѣждъ че ще придобѣкть вѣченъ животъ, ся осилватъ чрѣзъ тѣзи надѣждѣ да противостоятъ на искушенія-та и да бѣдѣтъ дѣятелни и вѣрни въ службѣ-тъ Божіѣ.

Какво трѣбва да правѣмъ за да обичамъ Исуса Христа? Вѣрвай въ Исуса Христа! Какво трѣбва да правѣмъ за да вѣрвамъ въ Исуса Христа? Обычай Исуса Христа!

Единъ отличенъ писатель казва че е опрѣдѣлено отъ Бога да има несъвършенства и недостатѣци въ свѣтъ-тъ, и че отъ тѣхъ има голѣма полза. Несъвършенства-та побуждатъ чловѣцы-тъ да ся напругатъ тѣй щото да усъвършенствуватъ себе си; а недостатѣци-тъ, които ся намиратъ въ всѣкого, правятъ чловѣцы-тъ да биватъ милостивы въ сжжденія-та си.

Мѣнія-та на Вошингтона и на Ла Фаета. Вошингтонъ казва: «Каквото и да бѣде вліяніе-то на образование-то върху нѣкои умове, нито разумъ-тъ нито онытность-та ни позволява да ся надѣвамы че ще може народна-та нравственность да ся спаси, ако начала-та на благочестіе-то не сж вкоренены въ сѣрдца-та на чловѣцы-тъ.»

Ла Фаетъ казва: «Ако Америка-та свобода ся развали нѣкога, тя ще ся развали отъ Римокатолическы-тъ попове.»

СКАКАЛЕЦЪ-ТЪ.

(Съ благодареніе помѣстѣмы въ листъ-тъ си слѣдующе-то интересно описаніе на скакалцы-тъ отъ Г-на Т. Шипкова. Ред.)

Тѣй ся нарича насѣкомо-то, което наноси голѣма вреда и пагуба на онѣзи страна, дѣто са поевы. Ный Българы-тъ смы му дали име-то *скакалецъ*, види са, оттуѣ дѣто подскача дордѣ е еще безъ крылье, тѣй както по Арабскы го нарекли *джеридъ*, защото по въздуха хвърка направо като джиритъ. Руссы-тъ го викатъ *саранга* по Татарскы, а Турцы-тъ *паварад*.

Макаръ туй насѣкомо да е отъ правокрылы-тъ (*orthoptères*), каквото и шурцы-тъ полескы и домашны, но сѣ трѣба да го отдѣлямы отъ тѣзи невинны пѣвцы, които ся намѣрватъ по поле-то и изъ кѣщѣ-та ни подъ или задъ пещи-тъ, и съставятъ особна забавка на дѣца-та, като ги ловѣтъ.

Скакалецъ-тъ е нареченъ отъ естествоиспытатели-тъ *акрида*, (*acridium*); той е отъ сѣщи-тъ токо-речѣ *акриды*, съ които Св. Иванъ Кръстителъ едно време са хранилъ въ пустыня-та (Еванг. отъ Марка гл. I, 6). Въ нѣкои мѣста на Азія, като въ Персія и Китай, и сега еще ги ѣдѣтъ пѣржены и насолены или попарены, че изсушены и стрѣты. Тѣ сж нѣколко рода, но за който тукъ говоримъ, той е главна породица, и са вѣди само въ горѣщы-тъ мѣста на Азія и Африка.

Дебело, голѣмо и нагледъ твърдѣ хубаво, туй насѣкомо е твърдѣ лакомо; то изѣда сичка-та трѣва и листы-тъ на дървета-та, а главно-то бѣдствіе изѣзѣ отъ негово-то безбройно множество и отъ способность-та му да лѣти по вѣтъра на твърдѣ голѣмо разстояние. Неговы-тъ стада, като са подигатъ тѣй отъ страны-тъ на Азія и Африка, затыняватъ слѣнце-то, лѣтѣтъ като черъ облакъ, по нѣкой пѣтъ стигатъ Южна Европа, до брѣгове-тъ на Черно море, и, при сичко дѣто милионы скакалцы потѣватъ въ море-то, поевяване-то имъ е сѣща напасть за страна-та на нейны-тъ жители.

И наистинъ, страшно е да види чловѣкъ този живъ облакъ, отъ който са распрѣватъ на грамады отдѣльны чѣты и напѣлватъ съ себе си въздуха чакъ до сама-та земя; а главна-та

часть пакъ хвърка на високо, като извожда глухо едно гѣтѣнѣе и зѣнава слѣнчева-та свѣтлина. По сичка-та грамада пада долу на земя-та, дѣто започева ширъ-тъ на стѣны-тъ пришепцы, и въ нѣколко нѣи листенце по дървета-та, нѣи тѣща по земя-та остава. На сутринъ стадо-то пакъ са дига, лѣтѣ сѣи прѣдъ и продължава тѣй пѣтъ ся като на женскы-тъ дойде врекъ спесѣтъ яйца-та си. Тя забива въ земя-та задница-та си и, щомъ изѣдѣ яйца-та си патрупаны въ видѣи пѣшекъ, тя умира.

Освѣнь дѣто Южна Европа тегли отъ скакалцы-тъ, има при да сж стигали до Швейцарія, кадо до Черноморскы-тъ бѣгове на Тунисъ въ Добруджа. А въ Южна сѣя тѣ по-често прехвъркватъ и вѣкть страшны опустошенія, особн Бессарабія-та, при сичко дѣто житѣ сж са мѣчили сѣкакъ за истребѣне-то имъ. Освѣнь 1825 година, еще помѣкть 1861 и 62 години, гато скакалцы-тъ бѣхъ стигали до Харьковъ и Кіевъ.

При поевяване-то на скакалцы въ нѣкои мѣста населеніе-то са да ги гонѣ, като вика и прави сѣкѣвъ грѣмотъ или като пали огнь послѣ ги бѣе и гори тамъ дѣто не пѣтѣ; ако ли сж еще безъ крылье, само пѣлѣтъ и подскачатъ по земѣ (разумѣва са — сѣ по една посока) на пѣтъ имъ ископаватъ шѣкы и дълбокы ровове, въ които чѣ отъ тѣхъ падатъ и ги заравѣкть. По-можно ли е да са употребѣкть спѣтъ тѣзи средства на едно прострѣство отъ нѣколко десѣткы или стотны часове! Пакъ и смъртъ-та на онѣзи гадники докарва друго зло — гниѣтъ и заразяватъ въздуха, ако такѣи не са изгорѣтъ.

Да забѣлжимъ, че мѣсто-то на женска-та е спесѣла яйца-та си, трѣ дълбоко да са изорава, за да изрѣкѣтъ и еще отъ есенны-тъ студѣе са истребѣтъ зародыши-тъ, които пакъ въ пролѣтъ-та са излѣзватъ, и излѣзватъ са, послѣ окрыляватъ и гасѣ хвъркватъ. — По добра честь баче птицы-тъ и много насѣкомы сж жѣтъ за избавители отъ този страшнъ врагъ. Между първы-тъ извѣстны птица-та *самармаръ*, тѣй нареченъ Арапы-тъ единъ видъ желѣва, която скакалцы-тъ е тѣй, каквото дѣжники-тъ (птица) за пчелы-тъ. А число-то на насѣкомы-тъ стига да са менѣмъ *наѣздики* (*ichneumonida*), собенъ родъ муха, която лѣти съ скакалеца, безпрестанно го хапи и тѣй щото дѣто са поевы той, тамъ прѣменно ще са намѣрѣтъ и врагоу тѣ му. Дѣждовно-то време твърде губѣлно за скакалцы-тъ, но най-много дѣто ны отѣрѣкѣтъ отъ тѣхъ — туй наши-тъ зимы и студѣе, които не благоприятствуватъ, но еще ги тѣвѣтъ.

Не ще бѣде излишно да притуримъ че никаквы чѣлѣшкы силы не сж достаточны да побѣдѣтъ този страшнъ врагъ. Въ число-то на извѣстны-тъ прѣны пратены едно време отъ Бога въ ху Египетъ, когато гордѣливый-тъ Фараонъ не послушалъ Божѣ-то повѣлѣніе и не пушалъ Израилтяны-тъ, сж ли и скакалцы-тъ; Славенско-то име намѣрихмы въ Библия-та — *пругъ* и *пруги*. (Кн. Исхода, гл. X, ст. и 15.) Отъ туй, види са, е останѣ

между простолюдието едно повѣрие, че ужъ черны-тъ дѣмгы върху крыльетѣ на тѣзи гадни изобразявали сѣдемь-тъ раны Египетскы; а поевяване-то имъ въ едно мѣсто е лижба на гладъ или на моръ. Има едно преданіе, зето за фактъ въ отечественна-та ни Исторія, че прѣди дохождане-то на Русскія князь Святослава въ България, во време-то на царь Петра, цѣла Добруджа ужъ была опустушена отъ скакальцы-тъ, и сѣтиѣ станало моръ и гладъ по сичка-та страна.

Види са обаче, че тѣзи лижба е безосновна, защото и сега върху на-ша-та страна идѣтъ Руссы, но безъ да са предскаже туй отъ скакальцы!

ТЪРНОВО,
27 Маія 1877.

Шушковъ.

Всякой челоѣкъ има въ тѣло-то си толкозъ фосфоръ колкото е нужно да ся направятъ 4,000 кутин кыбритъ, но кююртъ въ него нѣма за толкозъ кыбритъ. Този фосфоръ ся намира въ кости-тъ му и въ мозъкъ-тъ му, и е една отъ най-важны-тъ съставны части на тѣло-то му. Осѣнь това челоѣкъ съдържа у себе си достаточно количество магnezія, която може да даде единъ свѣтаниѣ, и подъ благоприятны обстоятелства, може да ся види отъ 7 часа разстояніе.

Прѣди двѣ години Народна-та Библиотека въ Паризъ придобы отъ Египетъ нѣколко много древни рѣкописы, които были писани на рогозъ (папирусъ). Наскоро единъ ученъ Французинъ е сполучилъ да прочете онѣзи рѣкописы. Тѣ говорятъ за тѣмный-тъ періодъ на Египетскѣ-тъ исторіи, който начнува отъ 410 прѣди Р. Х., когато Персіани-тъ ся испѣдихъ изъ онѣзи държавѣ, и ся простира до 345 прѣди Р. Х. Явно е че тѣзи рѣкописы сѣ отъ лѣточисленія-та писаны отъ самый-тъ древень Египетскій историкъ Манеѣо; и има надѣжда че ще ся открѣятъ и други рѣкописы, които още повече освѣтлятъ лѣточисленіе-то на най-древно-то извѣстно на насъ сѣдалище на образованность-тъ.

Двама учени мѣжѣ ся разговаряли за напрѣдѣкъ-тъ на знаніе-то, когато единъ-тъ казалъ: «Да, голѣмъ напрѣдѣкъ има, но при всичко това знаніе-то на учены-тъ мѣжѣ прилича на знаніе-то на хамалы-тъ, които познаватъ всички-тъ улици, но които не знаѣтъ що става въ къщи-тъ». Истина е че челоѣци-тъ знаѣтъ много нѣщо за външны-тъ явления, но твърдѣ малко за сѣщность-тъ на нѣща-та.

Вздържаніе въ говореніе. Французскій царь, Карлъ V, наименованъ мѣдрый-тъ, бѣше много даровитъ въ говореніе, но, въ сѣщо-то врѣме, много ся въздържаше да не говори безмѣстно. Единъ отъ дворници-тъ му ведѣждъ му каза: «Голѣма дарба е да може челоѣкъ да говори добръ.» На това мѣдрый-тъ царь отговори: «Това е тѣй, но не е по-малко важно и да знае челоѣкъ кога да мълчи.»

Человѣкомобіе. Когато ся запалила библиотека-та на Фенелона, този благородень мѣжъ казалъ: «Благословень да е Богъ, че не ся е запалила къща-та на нѣкой сиромѣхъ.»

РУМАНИЯ.

Подъ име-то *Романій* днесъ разбѣрамы Влахій и Молдавіи и часть отъ Бесарабіи. Тѣзи земя ся ограничава отъ Унгаріи, Трансильваніи, Буковинѣ, Рускѣ Бесарабіи, Черно море, Болгаріи и Сербіи. Населеніе-то ѣ около 4,500,000 души, отъ които главна-та часть сѣ Романци. Въ неѣ живѣятъ едно голѣмо число Българи, Евреи и Цигани. Около двѣ-тъ трети части отъ населеніе-то ся поминуватъ съ земледѣліе и съ скотоводство. Земя-та ѣ твърдѣ плодородна, и произвежда кукурузъ, жито, ленъ, вино и тютюнъ и др. н. Въ Карпатскы-тъ планины има рудниці за каменниѣ соль. Въ 1872 отъ Руманіи сѣ изнесли за 6,000,000 т. л. стоки и особено жита и брашна, а внесены-тъ въ неѣ стоки сѣ были за 3,020,000 т. л. Главны-тъ ѣ пристанища сѣ Галацъ и Браила. Вѣчка-та дължина на желѣзны-тъ ѣ линіи въ 1874 е была 600 мили.

Руманія има едно Конституціонално правленіе, и ся управлява отъ единъ наследственъ Князь. Законодателно-то ѣ тѣло състои отъ единъ Сенатъ и отъ единъ Камаръ на Прѣдставители-тъ. Сенатъ-тъ състои отъ наследникъ-тъ на прѣстолъ-тъ, отъ Митрополиты-тъ и областны-тъ владыцы, отъ прѣдставители-тъ на Букурещкыи-тъ и Яшкыи-тъ университеты, отъ прѣдставители-тъ на най-голѣмы-тъ притѣжатели на недвижими имуществѣ, и отъ 33 души избрани отъ градове-тъ, които плащѣтъ най-голѣмо-то количество данокъ. Камара-та на прѣдставители-тъ състои отъ 157 членове, отъ които 82 сѣ за Влахій и 75 за Молдавіи. Прѣдставители-тъ ся избиратъ за по 4 години, а Сенаторы-тъ за по 8; първы-тъ трѣба да сѣ на възраст отъ 25 години нагорѣ, а втори-тъ отъ 40 години нагорѣ. Всякой който плаща данокъ има право да гласоподава; но избиратели-тъ ся дѣлятъ на нѣколко отдѣленія отъ които едно-то, което обема онѣзи които плащѣтъ най-малкъ данокъ, избира прѣдставители-тъ си посредствомъ избиратели, а други-тъ гласоподаватъ направо. Всяка отъ двѣ-тъ Камары избира свой-тъ си прѣдсѣдатель; засѣданія-та сѣ публичны. Министерството състои отъ отдѣленія-та на Вътрѣшны-тъ Дѣла, на Финанци-тъ, на Войны-тъ, на Външны-тъ Дѣла, на Правосѣдіе-то, на Земледѣліе-то, на Търговіи-тъ и Общы-тъ Страды, и на Общо-то Просвѣщеніе и Богослуженіе. Министръ-тъ на Вътрѣшны-тъ Дѣла е прѣдсѣдатель-тъ на Министерскыи-тъ Сѣбѣтъ. Въ управленіе-то Руманія е раздѣлена на 33 окръжія, отъ които всяко има по единъ управитель (префектъ) и по единъ сѣбѣтъ, на който членове-тъ ся избиратъ отъ населеніе-то; а окръжія-та сѣ раздѣлены на 162 под-окръжія, управляемы отъ под-управители (супрефекты). Всяко село и всякой градъ има по единъ Сѣбѣтъ, на който членове-тъ ся избиратъ отъ населеніе-то.

Бюджетъ-тъ на Руманіи за 1875 показва че годишныи-тъ ѣ приходъ възлазя до 3,400,000 т. л., а годишныи-тъ ѣ разности до 3,800,000 т. л. Общы-тъ ѣ дългове въ 1874 сѣ възлазяли до 7,400,000 т. л.

Руманска-та войска състои отъ 4 главны отдѣленія. Въ врѣме на миръ тя състои отъ 60,000 души, а въ врѣме на войны отъ 95,000 души; заедно съ народниѣ-тъ стражѣ (милициѣ) тя може да достигне до 150,000 души.

Жители-тъ въ Руманіи сѣ почти всички-тъ отъ Источно Православно вѣроисповѣданіе. Въ цѣлѣ Руманіи има два митрополиты, отъ които единъ-тъ е въ Букурещъ, а другыи-тъ въ Яштъ, и шестима владыцы. Въ Букурещъ и въ Яштъ има по единъ университетъ съ факултеты за философіи и литературѣ, за правосѣдіе, за медицина и за математическы-тъ и естествены-тъ науки. Въ Руманіи има още и 8 Православны Богословскы училища и 1 Католишко. Языкъ-тъ на Руманцы-тъ произхожда отъ Латинскыи-тъ, но той съдържа много Славянскы думы. До врѣме-то на Князь Куза, тѣ сѣ употребявали Славянскѣ-тъ Азбукѣ.

Исторія-та на Влахій и на Молдавіи е почти сѣща-та. Въ врѣме-то на прѣселеніе-то на народы-тъ, и двѣ-тъ тѣзи области сѣ ся занимавали отъ разны племена. Първа-та ся е припознала за подвластна на Портѣ-тъ прѣзъ 15-то столѣтіе, а втора-та — прѣзъ 16-то столѣтіе. Тѣ сѣ ся

управлявали отъ особенны Князове, наричаны Господари или Войводы, които сѣ ся избирали отъ населеніе-то и послѣ сѣ ся потвърждавали отъ Портѣ-тъ. Въ начало-то на 18-то столѣтіе, обаче, Портѣ-та починѣла да назначава направо Господари-тъ и на двѣ-тъ Княжества измежду Цариградскыи-тъ Фанаріоты Гръцы, отъ които поизвѣстны сѣ Маврокордатовци и Пислантѣвци. Въ Адрианополскыи-тъ договоръ (1829) Портѣ-та пріе покровительство-то на Русіи надъ двѣ-тъ Княжества и имъ позволи тѣ да ся избиратъ Господари-тъ въ бѣдѣ, а тя само да ги потвърждава. Въ Парижкыи-тъ договоръ (1856) Влахи и Молдавіи минѣхъ подъ покровительство-то на 6-тъ порѣчителны Силы. Въ 1858 Александръ Куза ся опрѣдѣли Министръ на войны-тъ въ Молдавіи, и въ 1859 прѣзъ Януаріи ся избра за Молдавскыи Князь. Единъ мѣсець по-послѣ той ся избра за Князь и отъ Влахій. Въ 1860 прѣзъ Октомври той ся припозна отъ Портѣ-тъ, а въ 1861 прѣзъ Декември той прогласи съединеніе-то на двѣ-тъ Княжества подъ име-то Руманія. Въ 1863 той распусти Народно-то Сѣбраніе, и по-послѣ унищожи избирателныи-тъ законъ и издаде единъ новъ и свѣршенно своеволни Конституціи. Въ 1866 едно сѣзаклѣтіе ся образува противъ него отъ Братіано, Гика, Кантакузенъ и отъ други отлѣчны Руманцы и той быде принуденъ да ся даде оставкѣ-тъ отъ Княжескыи-тъ прѣстолъ и да ся оттегли въ Австріи. Едно приврѣмѣно Правителство ся прогласи на 13 Априліи 1866. Наскоро Князь Карлъ Хохенцолернъ, сродникъ на днешныи-тъ Германскыи Императоръ, ся избра за Руманскыи Князь и ся припозна отъ всички-тъ порѣчителны Силы.

Руманіи плаща на Портѣ-тъ годишенъ данокъ отъ 4,000,000 гроша, но тя е почти независима. Въ 1875 тя направи особенъ търговскыи договоръ съ Австріи, и Портѣ-та, ако и да ся протестира противъ тѣзи постапкѣ на Руманіи, други-тъ порѣчителны Силы не само че не зехъ въ вниманіе протестъ-тъ ѣ, но послѣдѣвахъ примѣръ-тъ на Австріи. Днесъ, както е извѣстно всякому, Руманіи прогласи формално независимость-тъ си, и Портѣ-та ся е протестира вѣче противъ това прогласеніе, но то остава да ся види слѣдъ свѣршване-то на настоящѣ-тъ войнѣ даѣи Европейскыи-тъ Силы ще ѣ припознаѣтъ.

ПОЛИТИЧЕСКЫ НОВИНЫ.

ОТОМАНСКИЙ-ТЪ ПРОТЕСТЪ ПРОТИВЪ ОБЪЯВЛЕНІЕ-ТО НА НЕЗАВИСИМОСТЬ-ТЪ НА РУМАНИИ.

Отоманскыи-тъ Министръ на Външны-тъ Дѣла отправилъ до Отоманскыи-тъ посланницы при Европейскыи-тъ Дворове слѣдующѣ-тъ окръжнѣ депешѣ:

Чрѣзъ едно по-прѣжно съобщеніе, В. Портѣ побѣрѣа да объяви на подписавшы-тъ Парижкыи-тъ договоръ Силы сѣгласіе-то, чрѣзъ което Руманско-то Правителство улесняваше Руссы-тъ да навѣзѣтъ въ Съединены-тъ Княжества и въ Държавѣ-тъ.

Отъ това насѣтиѣ, Влахо-Молдавскыи-тъ военныи силы не прѣставахъ отъ да ся прѣдаватъ на непріятельскы дѣйствія противъ земѣ-тъ и войскыи-тъ на Държавѣ-тъ. Наконецъ, Портѣ-та ся извѣсти че Руманско-то Правителство прогласило независимость-тъ си, и объявило войны на владѣтелиѣ-тъ Силѣ.

Възстаніе-то на Съединены-тъ Княжества, прочее, е вѣче едно свѣршено дѣло; сѣщитѣ челоѣци които, съ едно забѣлжително прѣдательство, прѣдадохъ тѣзи странѣ на непріятеля и направиѣхъ Княжескѣ-тъ войскѣ едно рабско орѣдіе на Русіи, одързостихъ ся да ся опятатъ да сѣжѣтъ врьскыи-тъ на Княжества-та съ други-тъ части на Държавѣ-тъ, и да нарушѣтъ откровенно наредбы-тъ, чрѣзъ които цѣла Европа бѣше опрѣдѣлила условія-та на политическо-то сѣществованіе на Влахо-Молдавіи.

Европа знае съ какѣхъ вѣрность В. Портѣ вынѣгы е уважавала даденыи-тъ на Княжества-та правдыи даже прѣзъ най-развѣлнуваны-тъ врѣмена.

Безъ да гледамы на успіи-та на Влахо-Молдавско-то Правителство да прѣдстави за истинныи погрѣшныи-тъ идеи, които си е съставило отъ нѣкое врѣме насамъ за пра-

ва-та и за дължности-тъ произходящы отъ отношенія-та му съ владѣтельныи-тъ дворѣ, никакво прѣпятствіе не е было противопоставено на упражненіе-то на законѣ-тъ му свобода, които е двигателъ-тъ на всякой некрепенъ и сѣщинскыи напрѣдѣкъ, и никаква спѣшка не е была поставена противъ развитіе-то на мѣстныи-тъ му учрежденія. За зѣлѣ честь, всичко това е было безсилно да задржи Руманско-то Правителство въ нѣтъ-тъ, който честь-та и истинскыи-тъ интересы на Княжество-то му показѣтъ.

Независимость-та прогласена въ единъ минути когато Княжества-та ся намираѣтъ шествуваны отъ непріятель-тъ не ще пѣтъ же нито Европѣ нито самы-тъ Влахо-Молдавцы; исторія-та показѣва достаточно какѣва ползѣ Русіи знае да извади рано или късно отъ подобныи прогласенія на независимость. Но този нѣтъ, като тласѣхъ Княжества-та на възстаніе, Руско-то Правителство не ся ограничи да приготви съспиваніе-то на области-тъ на които договоры-тъ бѣхъ оздравили отъ много години насамъ едно завидно благоденствіе, то ся прѣдстави срѣщо В. Портѣ като участникъ на революціи-тъ и като вынудитель на най-разрушительныи-тъ начала, то прѣзира цѣлѣ Европѣ като работи да събори и да съспиве цѣло-то политическо зданіе, което, утвърдено отъ врѣме, ся е мыслило, прѣди нѣколко години, като необходимо за поддържаніе-то на общо-то равновѣсіе.

Прѣдъ едно толкова плачевно положеніе, Портѣ-та ся протестира по единъ най-формаленъ и най-дѣтеленъ начинъ, толкова противъ рѣшеніе-то на Княжеско-то Правителство колкото и противъ прѣдпріятія-та на Русіи.

Нѣи отбѣлсѣвамы дѣйствія и планове, които сѣ извѣдѣждъ единъ явенъ ударъ на договоры-тъ, на условія-та на политическо-то сѣществованіе на Княжества-та и на най-тържественныи-тъ задѣлженія на Князь Карла спрямо владѣтеля си.

Высока-та Портѣ объяѣва че възстанѣло-то Правителство на Влахо-Молдавіи какѣво и да прави и да казва, тя има намѣреніе да поддѣржа права-та си непркосновены, като си запазва право-то да употребѣи, спрямо Княжества-та, средства какѣкыи собственныи-тъ ѣ интересы быхъ испискали, и какѣкыи ходѣ-тъ на събитія-та быхъ ѣ вынуждали.

Царско-то Правителство умоляѣва подписавшы-тъ Парижкыи-тъ договоръ Силы да земаѣтъ въ вниманіе това нѣщо; то ся надѣѣва да види Европѣ да ся сѣдѣни съ негоѣ-тъ мысль и съ негоѣ-то протестуваніе; прилично е щото всички-тъ Силы, които ся интересуватъ въ поддѣржаніе-то на общо-то Европейско право, да издигнѣтъ гласъ-тъ си за да осѣдѣтъ дѣйствія толкова неразмысленны колкото и виновны, за да ги въспрѣтъ да произведѣтъ нѣкое политическо измѣненіе, и за да прѣдварятъ злощастныи-тъ слѣдствія, които могутъ да произлѣзѣтъ отъ него за Европейско-то равновѣсіе.

Съобщете тѣзи депешѣ на Н. Выс. Министръ-тъ на Външны-тъ Дѣла на Правителство-то на което сте повѣрѣни, и му оставете копіе отъ неѣ.

СВИЖДАНІЕ СЪ РОМАНСКИЙ-ТЪ КНЯЗЬ.

Віенскыи-тъ *Прессѣ* пріелъ отъ дописника си въ Букурещъ слѣдующыи-тъ телеграмѣ:

Азъ имахъ едно свиданіе отъ 1 1/2 часа съ Князь Карла. Той ми пріе много добръ и ми каза че една отъ цѣли-тъ му е неутралность-та на Руманіи, която ще бѣде въ интересы-тъ на Австріи и Германіи. Една неутрална Руманія ще бѣде когато прѣграда противъ едно чрѣзмѣрно распространіе на Славянство-то.

Князь-тъ иска и Дунавъ-тъ да ся направи неутраленъ. Австрія, казва той, трѣба да положи всички-тъ си успіи за да придобѣе сѣбараніе-то на всички-тъ крѣпости по Дунаѣ и забраненіе-то на военныи-тъ корабы да вѣзѣтъ въ него. Австрія е придобѣла голѣмѣ силѣ чрѣзъ политикѣ-тъ си, която оздравѣѣла покровительство-то на всички-тъ ѣ интересы по такѣвъ начинъ щото тя има въ рацѣ-тъ си ключѣ-тъ на Источныи-тъ въпросъ.

За Руманіи, казва той, нищо по-желательно не ще бѣде отъ колкото да живѣе въ добро сѣгласіе съ този силенъ сѣсѣдъ,

